

16 januari 2025

Reactie van Agractie Nederland op het de ontwerp wijziging van de Omgevingswet (legalisering PAS projecten)

Inleiding

Agractie Nederland ziet het wetsontwerp, waarbij de periode om de legalisering van PAS melders te regelen wordt verlengd met drie jaar, als een brevet van onvermogen van het ministerie van LNV om de PAS melders daadwerkelijk te legaliseren zoals bij de aanvang was bedoeld. En die bedoeling was om de situatie, zoals gerealiseerd bij het project, te legaliseren.

De wijze waarop het de legalisatie nu wordt aangepakt lijkt in de verste verte niet meer op de oorspronkelijke bedoelingen van de wetgever. Het tot nu toe gevoerde hap en snap beleid, waarbij slechts enkele PAS melders konden worden gelegaliseerd, vaak ook nog omdat de betreffende PAS melder besloot om het bedrijf te verkleinen of ermee te stoppen, wordt voortgezet met geen enkel zicht op het daadwerkelijk legaliseren van de betreffende bedrijven, uitzonderingen daargelaten.

Het erge daarbij is dat het probleem nu op het bordje van de betreffende PAS melder lijkt te worden gelegd. Hiervan getuigt ook de vragenlijst die gericht is aan de PAS melders. Het met de armen om de PAS melder heen slaan met het aanwijzen van zaakwaarnemers doet daar niets aan af. Aan het eind van de dag is het simpelweg: zoek het maar uit.

Wij vinden het onbegrijpelijk dat het ministerie zich blijft verschuilen achter juridische onmogelijkheden (en dat is nog erger te zijn geworden door de uitspraak van de Raad van State van 18 december 2024) en niet kijkt of het ook mogelijk is om met een aanpassing van de wetgeving die juridische hobbels te slechten.

Rekenkundige ondergrens

Van alle mogelijkheden die in de zogeheten PAS melder brief van 28 november 2024 worden genoemd is het aanpassen van de rekenkundige ondergrens naar 1 mol de enige optie die een deel van de problemen zou kunnen oplossen. Hierbij willen wij drie kanttekeningen plaatsen:

- a. Het is nog maar de vraag of die rekenkundige ondergrens er komt en hoe juridisch houdbaar die dan blijkt te zijn;
- b. Veel PAS melders voldoen niet meer aan het criterium dat men bij de Aeries berekening onder de 1 mol moe(s)t uitkomen door het verlagen van de KDW's, door aanpassingen in het Aeries systeem en door het aanwijzen van nieuwe habitats.

En hoe zit het eigenlijk met al die bedrijven die blijkbaar niet aan de PAS melder criteria voldoen en de zogeheten interimmers. Laat LVVN die bedrijven aan hun lot over?

Aanpassing van de wetgeving

Het lijkt er op dat de legalisering van PAS melders en anderen met name wordt geblokkeerd door de additionaliteitstoets. Door de overheid verworven “emissie/depositie rechten” moeten eerst voor de natuur (lees algehele verlaging stikstofdepositie) worden aangewend alvorens te mogen worden gebruikt voor het legaliseren van PAS melders en anderen. Sinds begin 2024 geldt dit ook voor externe saldering tussen particulieren en sinds 18 december 2024 ook (met terugwerkende kracht) voor interne saldering. Het gaat hier om de samenhang tussen artikel 6 lid 2 (bronmaatregelen) en artikel 6 lid 3 van de habitatrichtlijn. Bronmaatregelen die nodig zijn als beschermingsmaatregel om de doelstellingen van de habitatrichtlijn te behalen (tegengaan verslechtering, zicht op herstel) mogen niet als mitigerende maatregel worden ingezet voor een project in het kader van artikel 6 lid 3. Het grote probleem in dezen is dat de Provincies hebben nagelaten de noodzakelijke bronmaatregelen helder te definiëren in de beheerplannen. En dus lijkt de rechterlijke macht in dezen mede, of misschien wel helemaal af te gaan op de in 2024 opgestelde Natuur Doel Analyses waaruit zou blijken dat de doelen niet gehaald worden zonder een drastische daling van de stikstofdepositie. Nog afgezien van het feit dat het hier vrijwel altijd om cirkelredeneringen gaat, wordt daarbij ook niet aangegeven of het hierbij moet gaan om een daling van de depositie van naastgelegen bedrijven of van depositie uit de zogeheten “stikstofdeken”.

De oplossing van het probleem zit, zoals wij ook al aangaven in onze [brief van 26 november 2024 aan minister Wiersma](#) in een andere benadering van het begrip significantie zoals vermeld in artikel 6 lid 3 van de habitatrichtlijn. Agractie Nederland is al heel lang van mening, en heeft dat ook in documenten neergelegd, dat er voldoende wetenschappelijke onderbouwing is om significantie af te bakenen met significantiestroken (van 250 meter) langs stikstofgevoelige habitats. Binnen de stroken is sprake van significantie, buiten die stroken niet en daar is bij projecten dan ook geen passende beoordeling meer nodig. Om niet opnieuw in een PAS melder problematiek terecht te komen is wel vereist dat er gelijktijdig sprake is van een geborgde (regionale) generieke emissiereductie. In de veehouderij is daar door productieplafonds, inplaatsingsverboden, afroaming van fosfaat- en nu ook van dierrechten en achtereenvolgende opkoopregelingen al sprake van sinds 2018.

Wat levert dit op:

- a. Pas melders en anderen kunnen, voor zover gelegen buiten de significantiestroken, gelegaliseerd worden (geen passende beoordeling meer nodig);

- b. De ontwikkeling in het landelijk gebied kan weer op gang komen en dat biedt, de ruimte voor emissiereductiebeleid (innovatie en managementaanpassingen).

Met andere woorden: de natuur wordt er beter van en idem dito de agrarische sector.

Tenslotte

De enige vraag die overblijft is: wat houdt de regering tegen om het stikstofbeleid op een andere leest te schoeien. En die houdt naar onze mening in:

- a. Rechtstreeks sturen op Staat van Instandhouding (lees instandhoudingsdoelstellingen). Zie ook nota KDW alternatieven.
- b. Pas de Omgevingswet aan en vul het begrip significantie (art. 6 lid 3 HR) wettelijk in;
- c. Zorg dat er sprake blijft van een geborgde geringe emissiereductie en voer desgewenst aanvullend emissiereductiebeleid middels het stimuleren van innovatie en managementaanpassingen.

Alien van Zijtveld

Voorzitter Agractie Nederland